

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg var meget glad for Fremskridtspartiets ordførers klare melding om forholdet til forliget om folkeskoleloven. Det var til at tage og føle på. Er man indgået i et forlig, står man hundrede procent bag det forlig.

Derimod synes jeg, hr. Anders Mølgaard efterlader stor tvivl om, hvor Venstre står, om Venstre har indledt en ny praksis for, hvad det vil sige at være med i et forlig, og derfor må jeg spørge sådan helt konkret: Ønsker Venstre dette forslag vedtaget, eller er Venstre indstillet på at stemme for, at i hvert fald den del, der vedrører folkeskolen, skal udgå, inden man kan arbejde videre med det?

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Så vil jeg på hr. Anders Mølgaards vegne tillade mig at sige: Når man er Venstremand, ønsker man det her forslag gennemført. Det har vi lige hørt. Venstres ordfører sagde jo helt klart, at man naturligvis ønsker at få et flertal bag dette forslag.

I samme indlæg bliver der sagt, at Venstre er hundrede procent loyal over for et folkeskoleforlig. Det hænger ikke sammen, og det er så klart skåret ud i pap, at alle kan se, at hr. Mølgaard, der normalt altid viser her fra talerstolen, at han er en begåvet person, åbenbart ligesom har trådt helt ved siden af i dag og slet ikke ved, hvordan han skal bære sig. Jeg synes faktisk, det her er til at få latterkrampe af.

Havde det været en forespørgsel, man havde stillet, og man havde fremført sådan nogle synspunkter, havde det ligesom været sagligt, men jeg mener nok, at dette er for tydeligt over for pressen, der som sædvanlig ikke er til stede, så der sker nok ikke så meget ved det for Venstres vedkommende.

Jeg synes faktisk, at det her er for pinligt.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg tror også, hr. Køpke Christensen har fat i en god pointe i forhold til Venstre i denne sag. I hvert fald kan man sige, at det er tydeligt, at Venstre både forsøger at blæse og have mel i munden, at tale med to, tre og fire tunger på samme tid og flakker rundt i tågerne.

Jeg stillede et spørgsmål om Venstres forhold til den volumensyge, som fremgår af det forslag, der her foreligger.

Så siger hr. Anders Mølgaard: Jamen det kan godt være, at vi har volumensyge, men i øvrigt går vi ind for små uddannelsessteder.

Goddag, mand – økseskaft!

Dér er man ligesom nødt til at tage stilling til, hvad man vil, om man tror, at der godt kan være kvalitet på små uddannelsessteder, eller man har det princip, at det skal være stort, for at det kan være godt. For det er åbenbart det sidste, hr. Anders Mølgaard sammen med hr. Frank Dahlgaard har skrevet under på her, og det forstår jeg godt, for hr. Dahlgaard vil gerne have det så stort som muligt, ellers kan det ikke blive godt nok, men det plejer ikke at være det, som Venstre siger. Det er i hvert fald ikke det, som man har skrevet under på i den beretning, som er lavet i Uddannelsesudvalget. Så der er åbenbart et problem dér.

Med hensyn til min støtte til Venstre som regeringsparti vil jeg lige sige, at jeg synes, det interessante ved hr. Mølgaards indlæg er, at han jo lægger helt nye principper for indgåelse af forlig for dagen, i hvert fald fra Venstres side. Det synes jeg er interessant, og jeg ser frem til en situation, hvor alle de forlig, som Venstre har indgået med regeringen, kan blive opløst.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 82:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af rammerne for skolefritidsordningerne (SFO).

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.

(Fremsat 5/12 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):
Det beslutningsforslag, som vi her har til behandling, falder i to dele.

Første del handler om, at reglerne for skolefritidsordninger skal harmoniseres med reglerne for dagtilbud oprettet efter bistandsloven, og anden del handler om den indholdsmæssige kvalitet i SFO-ordningerne.

Første del af forslaget ligger i forlængelse af den debat, som jeg i marts måned i sidste folketingssamling havde med den ene af forslagsstillerne, nemlig hr. Villy Søvnald, og hvor vi på baggrund af hr. Søvnalds spørgsmål nr. S 1686 og S 1687 bl.a. diskuterede normeringen og lokaleforholdene i samt forældrebetalingssdelen af skolefritidsordningerne.

Mine bemærkninger til beslutningsforslaget ligger naturligvis på linje med, hvad jeg svarede i marts måned:

Normeringen og indretningen af SFO er fortsat et kommunalt ansvar, og loven giver mig ikke mulighed for at fastsætte regler på området. Ministeriet har dog i sin vejledning nr. 159 om skolefritidsordninger bl.a. fremhævet, at kommunerne i samarbejde med forældrene bør indrette skolefritidsordningerne i overensstemmelse med de lokale ønsker og etablere SFO på en måde, der er fuldt betryggende for børnene. Den socialpædagogiske ekspertise, der er til rådighed i den sociale sektor i kommunerne bør inddrages ved tilrettelæggelsen af disse ordninger.

Under forårets debat fremhævede jeg også to forhold, som jeg anser for meget vigtige: dels at man som hovedregel må have tillid til det kommunale selvstyre, hvor kommunalbestyrelsen har hovedansvaret, dels at det er en forældrevalgt skolebestyrelse, som har indflydelse på tilsynet med skolefritidsordningerne, og det vil jeg vende tilbage til om et øjeblik.

Det har siden 1987 været Folketingets holdning, at det er vigtigt, at der ved siden af de kendte tilbud under bistandsloven også er tilbud, der er mere smidige og fleksible, og det er jo det, skolefritidsordningerne kan være.

I den forbindelse bekymrer det mig naturligvis, at der er en række kommuner, der i vidt omfang har meddelt sig selv dispensation fra bygge Lovgivningen, bl.a. på en sådan måde, at forholdene på visse skolefritidsordninger har været uholdbare. Det problem er dog taget op

af boligministeren, og det kan jeg naturligvis kun være helt tilfreds med.

Med hensyn til det andet spørgsmål, om forældreindflydelse i disse ordninger, kan jeg igen henvise til debatten i foråret, hvoraf det fremgik, at skolernes ledere har svaret for disse ordninger, og at skolebestyrelserne varetager tilsynet med skolefritidsordningerne, samt at forældrene har flertallet i skolebestyrelserne. Og selv om forældrene ikke vælges ud fra, om de har børn i SFO, så mener jeg dog, at den store forældrerepræsentation i skolebestyrelserne skaber muligheder for, at driften af ordningerne kan tages op.

Ministeriet har i øvrigt netop udsendt det første af i alt otte hæfter, der skal øge kendskabet til de kompetencer og muligheder, som skolebestyrelserne har, og heri indgår naturligvis også tilsynet med SFO.

Sluttelig nævner forslaget i punkt 1, at der skal fastsættes regler for forældrebetaling, og selv om bemærkningerne til forslaget ikke direkte omtaler forældrebetalingen, så ved jeg jo, at både hr. Søvnalds parti og hr. Søvnald ønsker ligestilling med reglerne for forældrebetaling til dagtilbud oprettet under bistandsloven, altså maksimalt 30 pct.s forældrebetaling i forhold til driftsudgifterne.

Jeg har tidligere lovet hr. Søvnald at holde øje med udviklingen, og jeg hører også fra tid til anden om betydelige stigninger.

Dér må jeg dog også henvise til mit svar til hr. Søvnald på hans spørgsmål nr. S 1042 fra januar 1997, hvori jeg fremhævede, at kommunerne ikke frit kan fastsætte forældrebetalingen, men at denne skal afspejle servicetilbudene og standarden i skolefritidsordningerne.

Det gælder også, hvis der i en kommune ikke eksisterer alderssvarende tilbud i henhold til bistandsloven. Her kan der så skeles til, hvad en tilsvarende plads i nabokommunen koster, eller der kan sammenlignes med diverse statistikker vedrørende en gennemsnitsbetaling på landsplan.

Efter disse måske lidt mere tekniske udredninger vil jeg sige noget om forslagsstillerens andet punkt, nemlig om den indholdsmæssige kvalitet:

Som forslagsstillerne selvfølgelig ved, er jeg i vidt omfang enig i deres synspunkter, og arbejdet med programmet »Folkeskolen år 2000« er nu gået i gang, og særlig programmets femte punkt med titlen »En god start – det fælles grundlag« imødekommer en lang række af for-

slagets ønsker. Det samlede mål for dette punkt er jo, at der i år 2000 skal være skabt et grundlag for beslutning af de overordnede mål og rammer for førskole-, indskolings- og skolefritidsområdet.

Heri ligger bl.a., at der gennem forsøg og udvikling gøres erfaringer med de tre underpunkter, som nævnes i bemærkningerne til beslutningsforslagets punkt 3, nemlig med læringsbegrebet, med lærer-pædagog-samarbejdet samt med skolefritidssamarbejdet.

Punkt fem i »Folkeskolen år 2000« kan også ses i naturlig forlængelse af den tale, som jeg i september havde lejlighed til at holde på Heringkonferencen, der havde overskriften »Leg og læring«.

Her nævnte jeg, at vi må tage fat på at analysere, hvad der ligger i folkeskolens undervisningsbegreb, og eventuelt udvide det, hvis det er til gavn for børnenes vækst og udvikling. Og et led i dette arbejde kan netop være et udvidet samarbejde mellem lærere og pædagoger, og det samarbejde rækker også ind i forholdet mellem skole og fritid.

Og jeg føler mig fristet til at citere fra teksten til punkt fem, hvor der bl.a. står, »at der tages udgangspunkt i skole- og fritidspædagogikkens forskellige opgaver for at nyttiggøre medarbejdergruppernes forskellige uddannelsesmæssige kompetencer mere hensigtsmæssigt«, »at der arbejdes frem mod et udvidet samarbejde mellem førskoleinstitutionerne og skolen samt mellem børnehaveklassen, det første klassetrin og fritidsordningerne«, og endelig, »at der med henblik på kvalitetsudvikling af indholdet og sammenhængen i børnenes hverdage igangsættes forsøgs- og udviklingsarbejde med indholdsmæssig og organisatorisk tilrettelæggelse af arbejdet i og omkring indskoling«.

Det praktiske arbejde med programmets enkelte punkter er nu ved at blive sat i gang, og til støtte for programmet vil jeg meget snart fremsætte et lovforslag, der vil muliggøre et forsøg med fordelingen af undervisningsansvaret i folkeskolen.

Jeg har endelig noteret mig, at det af SF foreslåede program skal rumme projekter, der sigter mod en udvikling af skolebyggeriet med henblik på, at fremtidens skole skal være en skole, hvor rammerne matcher indholdet.

Her kan jeg igen henlede opmærksomheden på programmet »Folkeskolen år 2000«, hvor målsætningen for punkt 4, »Undervisningsmidler og skolebygninger« er, at der i år 2000 skal

være iværksat en udvikling, der bl.a. skaber sammenhæng mellem udviklingen i lærerrollen, undervisningsmetoderne, bygningerne og undervisningsmidlerne.

Min konklusion må derfor være, at jeg med støtte fra forligspartierne bag folkeskoleloven, herunder altså også SF, allerede har iværksat en lang række initiativer, der i det store og hele imødekommer beslutningsforslagets andet punkt, og derfor kan jeg samlet ikke anbefale beslutningsforslagets fremme.

Hans Peter Baadsgaard (S):

Socialdemokratiet er helt enig med SF i intentionerne i det foreliggende forslag, nemlig at vi skal have ordentlige forhold i skolefritidsordningerne. Det er i hvert fald en slags overskrift for punkt 1.

Men jeg synes også, det skal nævnes her, at det jo er en kommunal opgave, og at kommunerne i de sidste 5-6 år faktisk har formået at skaffe 130.000 nye pladser i dagtilbudene, og det vil sige, at de allerfleste kommuner hermed lever op til den pasningsgaranti, som er målet.

Og så kommer vi til det egentlige i denne forbindelse: Vi er selvfølgelig ikke tilfredse med en pasningsgaranti alene. Der skal også være kvalitet i den garanti. Men vi synes, det er godt, at der er så mange børn, der i dag kan få en plads, som det faktisk er tilfældet.

Det er helt klart utilfredsstillende, hvis børnene i SFO'er staves sammen på et for lille areal med for lav en normering, eller hvis forældrene sættes uden for indflydelse.

Det er heller ikke tilfredsstillende, hvis man giver dispensationer fra bygningsreglementet i alt for stort et omfang, hvad noget kunne tyde på.

Men dér kan jeg henvise til – som undervisningsministeren også gjorde det – at boligministeren faktisk har grebet ind over for den trafik, der har udviklet sig på det område, hvad angår, skal vi kalde det et misbrug; det er jeg ikke helt sikker på, men altså for stort et brug, kunne det se ud til, af denne dispensationsmulighed.

På samme måde ønsker vi heller ikke, at man misbruger dispensationsordningen i de små kommuner til oprettelse af SFO'er for mindreårige.

Men i modsætning til SF mener vi faktisk, at det er kommunerne, der har ansvaret, og at de skal fastholdes på det ansvar. Vi vil ikke have den centraliserede fastsættelse af normerne, som SF ønsker, og det er jo baggrunden for, at

vi alligevel ikke kan støtte SF's forslag, som det foreligger. Men med hensyn til intentionerne er vi helt på linje.

Og vi kan også glæde os over, at SF er på linje med Socialdemokratiet i ønsket om »nytænkning omkring skolestarten«, som det hedder i forslaget.

For knap et år siden udsendte Socialdemokratiet et skolepolitisk oplæg, som vi kaldte »Nu er det børnenes tur«, og hvori vi fremlagde nogle ideer og forslag til en bedre indskoling og skolestart, herunder også om, at skolefritidsordningerne skal inddrages i et tættere samarbejde med børnehaveklasserne og de yngste klasser, og det arbejde er jo så småt i gang, og der er allerede forsøg i gang rundt omkring, og det vil vi gerne fremme.

Vi mener, at der bør opstilles mål for kvaliteten og indholdet i daginstitutionerne og skolefritidsordningerne, som er koordineret med undervisningen i folkeskolen, så der kommer mere sammenhæng.

Vi ønsker også, at tiden i børnehaveklasserne udnyttes til mere konsekvent gennem leg og læring at styrke børnenes tilegnelse af færdigheder.

Det vil måske også kunne bringe Danmark på højde med andre lande, når det gælder børns læsefærdigheder. Men det kræver nok, at der centralt opstilles overordnede mål for undervisningen i børnehaveklasserne, samt at der lokalt formuleres mål og laves handlingsplaner for hele indskolingsindhold og tilrettelæggelse.

Så vi er helt på linje, hvad angår indskoling, og vi vil gerne være med til at fremme den udvikling, der er i gang, og som yderligere bliver forstærket gennem de initiativer, der tages i Socialdemokratiets og regeringens fælles program eller i hvert fald i undervisningsministerens programprojekt, »Folkeskolen år 2000«, som vi står bag.

Vi vil gerne støtte den udvikling og fremme den mest muligt. Det er vores intention, og det håber vi på et godt samarbejde også med SF om.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil gerne kvittere for den fordragelige tale, vi har fået ikke blot fra ministeren, men også fra hr. Hans Peter Baadsgaard. Men når jeg beder om en kort bemærkning, er det, fordi der er et principielt punkt i hr. Baadsgaards oplæg, der

skiller os, og for at debatten ikke skal køre skævt, tror jeg, vi er nødt til at tage fat på det med det samme, nemlig at grunden til, at det blev et imødekommende afslag, er diskussionen om det kommunale selvstyre.

Nu er det jo sådan, at skolefritidsordningen blot er én blandt mange former for institutioner i den kommunale verden, og derfor vil jeg spørge hr. Baadsgaard, om hr. Baadsgaard opfatter det som et indgreb i det kommunale selvstyre, at man inden for daginstitutionssområdet i øvrigt har normer og regler for, hvor meget plads et barn skal have, for, hvor meget der skal betales pr. barn, og for forældreindflydelsen.

Jeg synes, det var lidt søgt at hænge et argument i en i øvrigt veldisponeret tale op på det kommunale selvstyre, og jeg forstod det ikke, og jeg forstod det især ikke, fordi hr. Baadsgaard i samme moment sagde, at man godt ville gøre noget.

Er det kommunale selvstyre så helligt, at disse tilstande skal have lov til at vare ved?

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg tror ikke, jeg i mit indlæg nævnedes ordet kommunalt selvstyre. Det er i hvert fald ikke det afgørende, og det er vel også lidt et udefinerlig begreb. Det bliver i hvert fald defineret lidt forskelligt, afhængigt af fra hvilken side det ses.

Nej, det, der var min pointe, var, at det er et kommunalt ansvar, og at kommunalbestyrelsen står til ansvar over for forældrene og vælgerne i den pågældende kommune. Og det ansvar må man efter vores opfattelse holde fast på.

Hvis vi herindefra laver nogle regler, vil kommunerne selvfølgelig leve op til disse regler, men for at kunne leve op til reglerne vil de måske foretage en prioritering, der på det lokale plan ikke er den optimale prioritering inden for den økonomiske ramme, som kommunerne nu har at gøre med.

Derfor tror jeg, at centrale regler på helt specifikke felter mange gange kan virke uhensigtsmæssigt i forhold til kommunernes vurdering – og måske endda med forældrenes opbakning – af, hvad der er det bedst mulige og opnåelige i den situation, de står i, og det er derfor, vi vil fastholde kommunerne på deres ansvar. Og vi håber, at også forældrene vil fastholde kommunerne på deres ansvar, og at også skolebestyrelserne lever op til deres ansvar.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Men diskussionen er lige præcis principiel her. For hvis kommunerne så ikke lever op til det ansvar og man – hvis man kigger på forholdene med de allerstængeste briller – konstaterer, at de forhold, der tidligere er beskrevet som ikke acceptable alle steder, udvikler sig på en sådan måde, at de bliver endnu mindre acceptable, så er det principielle spørgsmål: Skal vi ikke give børnene den samme retssikkerhed, som vi har givet dem inden for det øvrige institutionsområde, nemlig ret til en plads og ret til en forældrebetaling, der ikke må overstige et bestemt beløb?

For skævheden opstår jo, fordi vi dels har et daginstitutionsområde, hvor reglerne er klare og tydelige, nemlig under bistandsloven, og dels et område her, hvor reglerne er utydelige, hvorfor undervisningsministeren i øvrigt har udstedt en henstilling, der ikke er blevet fulgt.

Har man så ikke en smertegrænse, og er tidspunktet så ikke inde til at sige: Nu vil vi ikke se på det her længere?

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Der er nok en væsentlig forskel i vurderingen af, hvem der er mest ansvarlig, om det er kommunalbestyrelsen som folkevalgt eller det er Folketinget som folkevalgt. Begge parter skal jo stå til ansvar over for deres vælgere.

Jeg vil ikke acceptere, at nogle kommuner ikke lever op til deres ansvar, og jeg vil godt være med til at kritisere de kommuner, der ikke lever op til det ansvar, men jeg tror, at forældrene ude omkring er opmærksomme på det, og jeg tror, at de gennem deres indsats vil presse kommunerne til at leve op til det ansvar, for forældrene er jo dybt interesserede i det her.

Jeg tror for øvrigt, at de allerfleste kommuner også er enige med SF i, at der skal være ordnede forhold, og så må vi jo bede vælgerne i de andre kommuner om at tvinge det igennem.

Det er jo en demokratisk afgørelse. Man har sat en kommunalbestyrelse til at have ansvaret for en opgave, og hvis den ikke løser den ordentligt, må vælgerne jo sætte en anden kommunalbestyrelse til det.

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Den sidste korte bemærkning til hr. Villy Søvnald i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes, vi er ved et principielt punkt, og derfor synes jeg, vi lige skal gøre det færdigt.

Hvis det så ender med, at hr. Hans Peter Baadsgaards antagelse om, at det kommunale demokrati er stærkt nok til, at forældrene kan sætte sig igennem, viser sig at være forkert der ved, at en undersøgelse f.eks. fra undervisningsministerens side viser, at den henstilling, som undervisningsministeren har udstedt med hensyn til pladser og med hensyn til forældrebetaling og fripladser osv., i stigende omfang ikke bliver fulgt, hvis det altså viser sig, at hr. Baadsgaards antagelse er forkert, er hr. Baadsgaard så villig til at drage den konsekvens, at der her er behov for beskyttelse gennem lovgivning?

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Næste taler er hr. Anders Mølgaard i ordførerrækken.

Anders Mølgaard (V):

Venstre kan naturligvis tilslutte sig det synspunkt, at der skal være en god kvalitet i vore skolefritidsordninger, og vi kan naturligvis også tilslutte os ideen om en bedre sammenhæng mellem leg og læring, for som bekendt fremlagde Venstre i august 1997 et omfattende oplæg med titlen »Fra pasningsgaranti til lærings- og udviklingsgaranti. Venstres bud på en national indskolingsstrategi for børnenes skyld«.

I alt for mange år har de fremherskende pædagogiske strømninger på næsten fundamentalistisk vis holdt fast ved det gamle dogme om, at der eksisterer et direkte modsætningsforhold mellem barndom og læring, ja mellem leg og læring, og det tror jeg de fleste af os i dag ved er noget værre sludder, og jeg håber egentlig også, at både børnene og vi voksne er klar over, at de to begreber leg og læring i virkeligheden er uadskillelige størrelser. Og det er Venstres vurdering, at leg og læring netop kan kombineres til glæde og styrke for et barn.

Det er naturligvis også i dette lys, vi i vores debatoplæg fra august 1997 fremhævede Rønbjerg Skole ved Skive, hvor man har inddraget SFO-ordningerne til leg og læring, idet undervisningen og skolefritidsordningen simpelt hen er smeltet sammen i et fælles forløb fra kl. 8 om morgenen til kl. 14 om eftermiddagen.

Vi har også med glæde noteret, at Gladsaxe har inddraget SFO-ressourcer til at sikre børne-

ne i de små klasser via tiltrængte undervisningstimer.

Så generelt, på det principielle plan, kan vi fra Venstres side tilslutte os en række af de principielle betragtninger, som SF har gjort i beslutningsforslaget, men der er nogle konkrete forhold, som vi under udvalgsarbejdet er nødt til at se nøjere på.

Som sagt er de store linjer og målene altså meget sympatiske, men nogle af de konkrete virkemidler må vi jo drøfte under udvalgsarbejdet.

Frank Dahlgaard (KF):

Også Det Konservative Folkeparti vil gerne have, at vore børn har det godt og ikke har omgivelser som burhøns. Så intentionerne i forslaget er de hæderligst tænkelige, men vi mener altså, at det er forældrenes og kommunernes ansvar, og at det er en sag for det kommunale demokrati, præcis som det ganske godt er gjort rede for af den socialdemokratiske ordfører på dette område.

Men forslaget giver os anledning til lige at præcisere nogle konservative holdninger:

For det første: Børnenes opdragelse og opvækst er og forbliver grundlæggende forældrenes ansvar.

For det andet: Vi ønsker flere undervisningstimer og færre pasningstimer for børnene, når de når op i skolealderen. Og der vil for stort set de samme og i nogle tilfælde endda færre penge kunne gives mere undervisning og mindre pasning.

For det tredje: I kraft af den udvikling i retning af flekstid, der er i gang på arbejdsmarkedet, kan forældrene i stigende omfang tage sig af børnene, så det ikke nødvendigvis behøver at ske i en institution. Og vi ønsker, at den mulighed fortsat skal være der, og vi håber og vil arbejde for, at den vokser, sådan at pasning af børn ikke er noget, der skal eller bør ske i en institution, men i vidt omfang og især for de små børns vedkommende kan og bør ske i et hjem, hvor der faktisk er nogen hjemme. Og vi vil også arbejde for, at forældrenes vilje til at prioritere deres børn højt, mens de er små, vokser.

Så af den ene grund, at det er et kommunalt anliggende, vil vi altså afvise forslaget, men også af den grund, at der slet ikke står noget om, hvad alt det her vil koste. For det bliver jo ganske alvorligt dyrt, og hvem skal så betale det? Ja, det skal jo bl.a. børnenes forældre, som

dermed også bliver ramt, og det rammer vel så på en eller anden måde også børnene.

Alt det er slet ikke sat ind i en sammenhæng, og derfor virker forslaget så pænt på overfladen, men i virkeligheden medfører det mange komplikationer.

Den anden del af forslaget, om et sammenhængende udviklings- og læringsmiljø, lyder godt, og det kan også godt være det, for tankerne om leg og læring er spændende. Men alligevel er vi fra konservativ side betænkelige med hensyn til, om integrationen af leg og læring kan udvikle sig på en forkert måde.

Vi mener, at det er meget godt, at der kan komme noget læring både i børnehaveklasserne og i selve børnehaverne, men vi er betænkelige ved det, hvis skolen går hen og bliver børnehaviseret, altså hvis der kommer så meget leg i skolen, at børnene har svært ved at finde ud af, hvornår de har fri og kan lege, og hvornår det er en skole, hvor der skal være rimelig ro, og hvor der skal arbejdes med tingene.

Det må ikke blive blandet sammen på den måde, at vi kan risikere, at det rører den gale vej i folkeskolens mindste klasser.

Så selv om der absolut er nogle gode tanker i det, og selv om vi ikke vil afvise, at det kan gøres på en fornuftig måde – jf. også, hvad ministeren sagde om den store konferenceovre i Herning, som også jeg på mit partis vegne var deltager i – så er vi betænkelige ved bare at køre ud ad tangenten og sige, at det er fint med leg og læring, og at det hele skal rodes sammen i én pærevælling. Vi tror, der er noget godt i, at børnene er helt klar over, hvornår det er en skole og kun en skole.

Jan Kjøpke Christensen (FP):

Med hensyn til det foreliggende forslag fra SF om skolefritidsordningerne, SFO, er vi i princippet tilhængere af de intentioner, der ligger i forslaget, må vi sige, for selvfølgelig skal der være ordnede forhold, og det er jo det, det går ud på fra SF's side. Det overordnede er vi selvfølgelig enige i. Hvem er ikke enig i de principper?

Men dernæst må vi sige, at vi ikke stemmer for forslaget, for vi mener ikke, at man i detaljer skal styre, hvad der skal ske i kommunerne, og vi har altså en vis tillid til, at kommunerne selv kan klare det problem, at der åbenbart i visse kommuner stadig væk ikke er ordnede forhold.

Jeg tænker her på de fysiske rammer. Der er vi i Fremskridtspartiet enige i, at der naturligvis

skal være nogle overordnede regler, som bliver overholdt, så de kære børn, vi har i institutionerne, har så anstændige forhold som muligt.

Når jeg ser på indledningen til punkt 1 i forslaget: »Børn i skolefritidsordningerne bør have krav på ordentlige forhold«, kan jeg altså sige, at det er vi enige i, men når det så fortsætter således: »Derfor skal der fastsættes regler for skolefritidsordningerne med hensyn til normeringer, fysiske rum, forældreindflydelse samt forældrebetaling«, mener jeg, at der bagefter skulle have stået: »Vi« – understøttet af SF – »ved bedre, end I gør i kommunerne.«

Det var reelt det, der skulle have stået, og jeg synes faktisk, det er beklageligt, at man hermed nærmest får det skåret ud i pap, at vi herinde er bedre til at finde ud af det her, end de er i kommunerne, altså at kommunalbestyrelsesmedlemmerne, herunder SF's byrådsmedlemmer, åbenbart ikke har så meget indsigt i, hvad der skal foregå på det her område, som SF i Folketinget har.

Jeg synes faktisk, det nærmest sætter et kedeligt stempel på kommunalbestyrelserne. Og som jeg sagde tidligere, har vi tillid til, at kommunalbestyrelserne sagtens kan sørge for nogle fornuftige forhold for vore kære børn.

Og med hensyn til det, der i bemærkningerne ad 2 står om uddannet personale, vil jeg spørge SF, hvad man mener med uddannet personale. Er f.eks. den nye grunduddannelse for pædagogmedhjælperne tilstrækkelig for SF, eller er det de »rigtige« pædagoger, SF tænker på?

Jeg er faktisk mere eller mindre overbevist om, at det, det handler om for SF, netop er, at man ikke vil have andre end dem, der er pædagoguddannede, til at passe vore børn, og vi er absolut ikke enige i, at de skulle være de bedste til at arbejde på det her område.

Der står også i bemærkningerne, at der i folkeskoleloven ikke er noget krav om indhold og rammer, og det er ganske rigtigt, men hvorfor har SF under forhandlingerne om folkeskoleloven ikke været inde på, at disse krav skulle indføres?

Det er aldrig blevet sagt fra SF's side, at man ønskede dét. Selv om man er med i folkeskoleforliget, har man ikke på noget tidspunkt ytret ønske om det, og derfor vil jeg spørge SF, om det er noget, man hen ad vejen har fundet ud af, eller man faktisk vidste det på daværende tidspunkt, men måske indså, at det ikke kunne gennemføres. For havde vi drøftet det på davæ-

rende tidspunkt, havde det måske været muligt at få indført disse ting.

Som sagt er Fremskridtspartiet naturligvis enigt i intentionerne: ordentlige forhold for vore børn, men vi mener ikke, at vi her fra centralstyret på Christiansborg skal dirigere i de mindste detaljer, hvad kommunalbestyrelserne ude omkring skal gøre.

Bruno Jerup (EL):

Det er jo et meget fornuftigt forslag fra SF, som ligger i tråd med de forslag, som både SF og Enhedslisten har fremsat om forbedring af miljøforholdene for børn og unge i de institutioner, de færdes i til daglig. Det er også i naturlig forlængelse af gentagne krav om kvalitet i de tilbud, som samfundet giver børnene.

Hvis man ser på det første punkt i beslutningsforslaget, er der jo det meget fornuftige og legitime krav, at der kommer de samme parallelle regler for SFO'ernes fysiske indretning, som man i dag har inden for børnehaver og vuggestuer. Det er klart, at reglerne for børnehaver og vuggestuer ikke er gode nok, eller i hvert fald har man mange eksempler på, at kommunerne forsøger på at omgå disse, men det er trods alt nogle regler, som giver en vis styring i forhold til kommunerne og kommunernes kreativitet, når de vil lave nedskæringer.

Det er uforståeligt, at sådanne regler ikke også findes for SFO'erne, skolefritidsordningerne, og det kan kun forklares ved, at SFO'erne historisk var et spareinitiativ i forhold til de oprindelige klubfaciliteter, en billig opbevaringsløsning, som de fleste kommuner har taget til sig med kyshånd.

Opgaven i dag må være at etablere og udvikle SFO'erne på en måde, så de tilnærmer sig de oprindelige klubtilbud som et fritidstilbud med gode fysiske, sociale og pædagogiske rammer. Det er sådan set den eneste fornuftige vej at gå, medmindre man ønsker helt at nedlægge SFO'erne igen, men jeg tror, den anden vej er mere realistisk, og det håber jeg så også på at regeringen efterhånden vil indse, for vi ser jo jævnlig sager i pressen om helt urimelige indretninger af SFO'erne og helt urimelige måder, hvorpå kommunerne forsøger at oprette SFO'er på.

Det er ikke mange dage siden, vi fik en henvendelse bl.a. fra Køge, hvor en kreds af forældre skrev både til Folketinget og til deres lokale politiker. De har overhovedet ikke fået noget svar og ingen reaktion på, at man simpelt hen

er gået ind og har lavet en nedlæggelse af samtlige fritidshjem og -klubber, og så har man omlagt dem til SFO'er, fordi det kunne man spare penge ved. Det vil sige, at der helt klart fra kommunens side er et ønske om at lave nogle dårligere forhold for børnene, og det kan man sige at regeringen jo er med til at sanktionere, når det er sådan, at man ikke ønsker at gå den vej, som SF bl.a. og vi har peget på ved flere lejligheder.

Hr. Baadsgaard nævnte også problemet med, at kommunerne har en evne til eller en vane med at dispensere for sig selv i forhold til bygningsreglementer og bygge Lov. Det kunne jeg godt tænke mig at man fik strammet ganske alvorligt op på. Jeg har også andre eksempler, som jeg har fået for ganske nylig i den her sag, hvor man går ind og dispenserer, og det gør man også i forhold til folkeskolen, ikke kun i forhold til SFO. Man går faktisk også ind og dispenserer i forhold til folkeskolen.

Det andet punkt i forslaget om at sikre et sammenhængende udviklings- og læringsmiljø kan muligvis også udformes til noget fornuftigt. Enhedslisten vil dog godt understrege, at vi ikke ønsker at skubbe skolestarten nedad, men det står der heller ikke i forslaget, og det behøver ikke nødvendigvis at forstås sådan fra SF's side. En vision om at kunne ophæve skellet mellem leg og læring er trods alt et spændende projekt, og det vil vi gerne støtte, så med det udgangspunkt vil vi også godt støtte punkt 2, men vil som sagt understrege, at vi ikke går ind for, at man skubber skolestartsalderen nedad hverken formelt eller uformelt.

Enhedslisten har for øjeblikket et forslag om at etablere en miljølov for børn under behandling, og det ligger i Folketingets Socialudvalg, og jeg vil da meget gerne opfordre regeringen til at se på de tanker, der ligger både i det her forslag og selvfølgelig også i Enhedslistens forslag om en miljølov for børn, fordi vi mener, det er på tide, at regeringen tager børnenes dagligdag mere seriøst, så vi kommer væk fra den opbevaringstanke, der har domineret mange af forholdene på det her område, og får en egentlig kvalitetsorienteret lovgivning og holdning til det her spørgsmål ved at tage udgangspunkt i børnenes behov for en spændende og udviklende barndom.

Så samlet set støtter vi SF's forslag.

Vibeke Kiil (CD):

Centrum-Demokraterne mener, man skal i gang med at få skabt et sammenhængende koncept for børns hverdag med undervisning og pasning. Det er faktisk en væsentlig del af det skoleoplæg, som CD fremlagde i sommer. Her har CD arbejdet med tanken om den åbne folkeskole, hvor hensigten er at give mere tid til eleverne med et varieret udbud af undervisningsmæssige og kreative aktiviteter i eftermiddagstimerne, og at man inddrager både lærere og pædagoger og også gerne folk udefra.

Centrum-Demokraterne siger ikke, at livet er for kort til børnepasning, men lidt i den retning, og her skal man lige huske, at Danmark faktisk har verdensrekord i børnepasning, men bundrekord i undervisningstid.

Tidspunktet er valgt til at overveje, hvordan vi får en tidssvarende folkeskole og et mærkbart kvalitetsløft, fordi man netop nu står over for at skulle indhente et stort efterslæb med hensyn til skolernes bygninger og udstyr. CD mener, man er nødt til at investere i folkeskolen, og så er det naturligt, at man samtidig ser på, hvordan man får mest muligt ud af anstrengelserne. Det ville da være tåbeligt ikke at udnytte forbedrede og indbydende faciliteter og udstyr til også at forbedre den indholdsmæssige ramme og samtidig gøre skolen betydelig mere spændende.

SF foreslår at iværksætte et forskningsprogram om leg og læring, hvor der også skal indgå projekter om skolebyggeriet, så fremtidens skole er en skole, hvor rammerne matcher indholdet. Leg og læring er der allerede forsket i, men CD er enig i sammenhængen mellem fysiske rammer og indhold. Det er bare ikke nok kun at tale om skolestarten i den forbindelse. Vil man tænke nyt, er det for snævert kun at koncentrere sig om de yngste elever, som ikke er alene om at have behov for en anderledes og sammenhængende skolehverdag, hvor man for alvor har mulighed for at leve op til det bærende princip om undervisningsdifferentiering og hensyn til den enkelte elevs behov.

Derfor mener CD heller ikke, man skal se isoleret på skolefritidsordningen, som forslagsstillerne gør. Skole og SFO er en helhed, og CD kunne være fræk nok til at sige: Lad os helt afskaffe begrebet SFO, så opgaven blot inkorporeres i den virksomhed, som en folkeskole i vort moderne samfund nu engang omfatter. Forældreindflydelsen skal derfor heller ikke splittes op, den må omfatte hele skolens virk-

somhed og ligger naturligt i forældrebestyrelsen.

Men CD er enig i, at det er kritisabelt, hvis det faktisk er sådan, at børn har for dårlige forhold i den skolefritidsordning, vi har nu. Børn skal ikke opbevares og stuves sammen som burhøns, og det må præciseres over for kommunerne.

Endelig vil jeg gerne sige til det, SF siger i bemærkningerne om sammenhæng mellem lærernes arbejde og pædagogernes, at i Centrum-Demokraterne mener vi, at lærerne skal tidligere ind i indskolingsforløbet, men vi ønsker ikke, at pædagoger skal til overtage lærernes undervisning.

Poul Nødgaard (DF):

Hr. Søvnald har jo en fortid som fremtrædende kommunalpolitiker – jeg tror, det var i Kolding – og derfor kan det måske undre lidt, i hvert fald Dansk Folkeparti, at netop hr. Søvnald står i spidsen for et indgreb i det kommunale selvstyre, som jeg er sikker på, han håndhævede med hård hånd, da han havde en fremtrædende kommunal position.

Når det er sagt, vil jeg da godt gøre en lille indrømmelse, for jeg kender også selv noget til de skolefritidsordninger bl.a. fra min egen kommune. Selv inden for en kommune kan der være noget forskel på, hvordan man har indrettet sig, det kan være noget med lokaler, og det kan være så mange andre ting, men sådan er der jo så mange ting. Vi kan jo også se, når nu SF kører frem med skolefritidsordningerne i dag, at der jo er en ret stor forskel på skoleområdet fra kommune til kommune, ja, endda også inden for den enkelte kommune.

Jeg tror bare, at SF måske har et ekstra ærinde med det her forslag, og jeg vil godt lige have lov at citere det afsnit i bemærkningerne til forslaget, hvor der står:

»Skolefritidsområdet halter også bagefter med hensyn til forældreindflydelse. Skolefritidsordningen er ikke en selvstændig enhed i demokratiet, men er underlagt skolebestyrelsen, der således skal være talerør for både undervisningen og pasningsordningen. Det svækker forældrenes indflydelse.«

Jeg har, undskyld, jeg siger det, som vi ser det i Dansk Folkeparti, aldrig hørt en værre gang sludder. Det er dog befriende godt, at det er den samme bestyrelse, der står for at få det hele til at fungere. Hr. Søvnald må jo være klar over, at i et øjeblik går børnene i skolen, og

næste time fungerer de i en forhåbentlig udmærket skolefritidsordning. Jamen skulle man virkelig til at opbygge en form for Berlinmur mellem to ting, der fungerer på samme skole i samme bygning osv.? Magen til sludder har jeg faktisk sjældent hørt, og jeg synes, det vil være et utrolig stort tilbageskridt for skolefritidsordningerne, hvis ikke de udgjorde en samlet enhed for den pågældende skole.

Med det, jeg har sagt, behøver jeg ikke at sige så forfærdelig meget mere. I Dansk Folkeparti kan vi ikke støtte forslaget. Vi mener, at de problemer, der måtte være, er noget, skolebestyrelserne og de, der leder skolefritidsordningerne, må løse sammen med de kommunale myndigheder i den pågældende kommune.

Formanden:

Så er det hr. Villy Søvnald som ordfører for forslagsstillerne.

Villy Søvnald (SF):

Der er typer af forslag her i Folketinget, der er inspireret på den gode måde, at man får en række henvendelser ude fra det virkelige liv. Det er sådan, dette forslag er blevet til, med en række henvendelser fra forældre, fra institutioner, der synes, at standarden skrider i skolefritidsordningerne.

Det var årsag til, som ministeren også nævnte i sin gennemgang, at jeg stillede nogle onsdags-spørgsmål til ministeren, der på det tidspunkt sagde, at der en række steder foregik ting, der ikke var tilfredsstillende. Vi diskuterede så også, hvad man skulle gøre ved det, og ministeren lovede at kigge på det med sine allerstrengeste briller.

Jeg tror, vi i dag må konstatere, at det ikke har været det stærkeste virkemiddel i forhold til at få forbedret forholdene. Det er mit klare indtryk, at kigger man samlet på billedet, ser det nogle steder fint ud, mens det andre steder ikke ser ret fint ud. Jeg tror, standarden falder. Der bliver sat stadig flere børn ind på stadig mindre plads. Der er for få voksne en række steder. Loftet over forældrebetalingen fungerer ikke, og demokratiet fungerer ikke godt nok.

Hvis man kigger på, hvad undervisningsministeren i øvrigt har gjort, så er der udstedt en vejledning dateret 15. august 1994, hvor der understreges en række centrale krav, og her er vi så ved et af de principielle steder, og jeg vil godt spørge undervisningsministeren: Hvordan er det at udstede en vejledning fra et centralt

organ for efterfølgende at kunne konstatere, at det reagerer man en del steder overhovedet ikke på? Kan man blive ved med at leve med det?

Jeg ved godt, at tålmodighed er en klassisk dyd, men kan det ikke også blive for meget. Man udsteder en vejledning med den hensigt at få ændret verden på det her punkt, og så kan man konstatere, at det efterlever man så fint nogle steder, mens man andre steder opfører sig, som om vejledningen aldrig var kommet. Kan man blive ved med at leve med det?

Jeg tror oven i købet, vi står ved et punkt, hvor udviklingen fremover kan blive endnu værre. Vi står ved et punkt, hvor antallet af elever i folkeskolen vil stige. Vi har været i den modsatte situation, hvor elevtallet i folkeskolen faldt. Det vil sige, at presset mod at stuve flere børn sammen på mindre plads bliver større i de kommende år, end det har været nu.

Det er derfor, det er vores opfattelse i SF, at vi er nødt til at gå ind og sikre, at forholdene bliver, så vi kan være det bekendt. Det er derfor, vi er kommet med det forslag.

Jeg opfattede i øvrigt undervisningsministerens tale som det, man vel kan karakterisere som et imødekommende afslag, et imødekommende afslag. Sådan opfattede jeg også den socialdemokratiske ordførers tale, et imødekommende afslag. Igen synes jeg, at det er en dyd at være meget tålmodig, men vi kan jo ikke blive ved. Vi kan jo ikke blive ved med at mødes, men vi vil blive ved og konstaterer hver gang, at nu blev det så et stykke dårligere.

Derfor vil jeg godt spørge undervisningsministeren direkte: Vil undervisningsministeren lave en undersøgelse? Hvis den undersøgelse konkluderer, at mine påstande er korrekte, nemlig at der samlet bliver stadig flere børn på stadig mindre plads, og at man ser stort på ministerens vejledning om forældrebetaling, om fripladser, vil ministeren så overveje et lovindgreb på det tidspunkt, eller hvilket virkemiddel vil ministeren i øvrigt kunne betjene sig af? Vi kan vel ikke blive ved med bare at mødes en gang årligt og konstatere, at tingene ikke fungerer, som vi gerne så.

Jeg skal så knytte nogle enkelte kommentarer til øvrige ordførere.

Jeg skal sige til hr. Frank Dahlgaard, der karakteriserede oplægget som et sæt af gode tanker – det kvitterer jeg selvfølgelig for, og som opfatter det som et kommunalt anliggende, man ikke skal blande sig i, på linje med hr. Jan

Køpke Christensen og i øvrigt også på linje med hr. Poul Nødgaard, som i øvrigt nævnte min fremtrædende fortid i kommunen. Det takker jeg selvfølgelig for.

Men jeg skal sige, at også dengang var jeg tilhænger af en form for decentralisering, der foregik på den civiliserede måde, at der var nogle mindstekrav, man skulle bevæge sig inden for. Jeg har ikke konverteret standpunkt, selv om jeg har konverteret forum. Det har altid været min opfattelse, at man skulle beskytte specielt svage individer, i det her tilfælde børn, for at sikre de gode intentioner, som alle har, men som man så bare ikke vil gøre noget ved.

Hr. Frank Dahlgaard sagde, at det bliver dyrt. Det er jeg enig i. Det koster penge at lave bedre forhold også for børn, og det synes jeg at man skal stå ved.

Hr. Køpke Christensen var i princippet enig i forslaget, men mente, at vi vidste bedre end kommunerne. Nu er det jo sådan, at mange forslag, der stilles her i Folketinget, formentlig er inspireret af henvendelser udefra. Det her forslag har den karakter, at det er inspireret af en række henvendelser også fra SF-kommunalpolitikere. Hr. Køpke Christensen antydede, at der var en modsætning mellem, hvad SF's byrådsmedlemmer ville, og hvad vi gjorde i Folketinget. Jeg kan berolige hr. Jan Køpke med, at den modsætning ikke eksisterer, fordi der er enighed i SF om, at decentraliseringens ramme er, at det skal foregå, hvor man beskytter svage mindretal.

Hr. Køpke stillede også det mere filosofiske spørgsmål: Hvad er en uddannet person? Hos os er det en person med en uddannelse.

Jeg skal så kvittere for støtten fra hr. Bruno Jerup, men vil godt runde af med at sige, at jeg synes, vi på et tidspunkt i enhver diskussion når et punkt, hvor vi ikke bare kan blive ved med at gentage de samme sætninger. Jeg synes, at vi indtil nu har gjort det meget på SFO-området, og mit afsluttende spørgsmål til undervisningsministeren er derfor:

Vil undervisningsministeren foranstalte denne undersøgelse af forholdene, der bekræfter, om de bevæger sig frem eller tilbage i standard? Vil ministeren, hvis de bevæger sig tilbage, så anvende nogle virkemidler, der sikrer, at de her forhold kommer på plads? Jeg har forstået, at man ikke vil være med til en lovgivning om det. Jeg efterlyser gerne andre virkemidler, jeg har bare lidt svært ved at se, hvilke andre virke-

midler der gør, at vi på rimelig sigt kan få forbedret forholdene i skolefritidsordningerne.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg skal spørge SF, hvad en række henvendelser er, for det er jo meget diffust. Jeg ville da gerne se de henvendelser. Jeg ville da gerne have en kopi af dem, for naturligvis skal vi lytte til dem uden for de tykke mure her, dem, der har skoen på og ved, hvor der virkelig er problemer, hvis der er alvorlige problemer. Jeg kunne godt tænke mig at se de henvendelser, og SF må da kun have interesse i at mangfoldiggøre dem til de andre ordførere her i Tinget, sådan at vi kan tage ad notam, at der måske er nogle ting, der skal rettes op på. Så jeg vil hermed opfordre til, at vi får disse henvendelser, måske ikke kun fra SF-politikere ude omkring, men også fra andre partifarver. Det er måske lidt mere interessant at få fra andre.

Men det, der i bund og grund er situationen, er jo, at SF i sin tid var imod loven om skolefritidsordninger og sagde, at det var en sparelov. Så mon ikke det er det, der ligger til grund for det her forslag eller i hvert fald er medvirkende til, at det er fremsat?

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg skal svare hr. Søvndal ved at sige, at med planen »Folkeskolen år 2000«, hvor vi vel for første gang på et par punkter helt koncentrerer os om en særlig indsats, der både omfatter skolen, fritidsordningerne, daginstitutioner i øvrigt og personalet, tror jeg, at vi kommer tæt på en række af de problemstillinger, som er rejst til diskussion her. Det er et 2-års-program, vi har lagt frem.

Det vil nok være min indgang til fortsat dels at holde nøje øje med udviklingen, dels at tilskynde til, at de gode intentioner, som vi ikke er meget uenige om, også søges udført i et passende tempo.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg skal gøre det hurtigt. Jeg glemte at sige til SF, at jeg gerne vil have et svar på det, der blev spurgt om. Da jeg spurgte, hvad et uddannet personale er efter SF's holdninger, kom jeg med et eksempel. Er den nye pædagogiske grunduddannelse for pædagogmedhjælpere tilstrækkelig for SF's vedkommende? Det synes jeg er vigtigt, for ellers er det også lidt diffust. Hvor

ligger grænsen? Hvor meget uddannelse skal der til? Er det nok med kurser osv., som klubmedarbejdere har? Er det uddannet personale efter SF's holdning? Det kunne jeg godt tænke mig at vide.

Jeg synes, det er et vigtigt element i det. Ligger der noget bag? Nemlig, at det kun må være pædagoguddannede, der ansættes fremover. Jeg synes, det er meget betænkeligt, hvis det er tilfældet.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Hr. Jan Kørpe Christensen er i det meget filosofiske hjørne i dag. Det første spørgsmål lød: Hvad er en række henvendelser. En række henvendelser er en masse mennesker, der ringer og skriver og beder om, at man tager sig af et område. Jeg skal gerne forsyne hr. Jan Kørpe Christensen med de henvendelser, jeg ligger inde med som sådan en almindelig folkeoplysende ting.

Jeg forstod så, at hvis de henvendelser påviser et behov, som Fremskridtspartiet ikke er bekendt med, så er man villig til at gøre noget herindefra, for ellers er det jo papirspild og i hvert fald spild af min tid at sætte mig til at kopiere. Var det rigtigt forstået, at hvis det påvises, at forholdene ikke er, som de skulle være, så er man villig til at ændre kurs fra Fremskridtspartiets side og reagere på det? Ellers vil jeg ikke bruge min tid på det, det vil jeg godt sige.

Der var et andet filosofisk spørgsmål. Hvad er uddannet personale? I vores ramme er det folk med en uddannelse.

Til undervisningsministeren skal jeg sige, at jeg tror, det bliver spændende at diskutere den store plan »Folkeskolen år 2000«. Den deltager vi også gerne i fra SF's side. Men jeg synes, det er så ærgerligt, hvis store planer gør, at man ikke er i stand til at handle i mellemtiden. Den store plan vil formentlig ikke løse det problem, der hedder forældrebetaling, der en række steder er langt over de 30 pct., ministeren har anbefalet i vejledningen. Det tror jeg ikke bliver en del af den store plan.

Det, vores forslag går ud på, er, at vi tager fat på de punkter, vi allerede i dag kan se ikke fungerer tilfredsstillende: plads, forældrebetaling, fripladser osv. Derfor synes jeg stadig væk, det ville være rimeligt, hvis undervisningsministeren sagde, at vi har et fælles projekt, der hedder den store plan, og den er vi fælles om at lave så

god som muligt, men det skal ikke forhindre, at vi nu laver de mindre forbedringer, som er så vigtige i dagligdagen, for allerede nu kan vi se, at de er nødvendige.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg forstår, at SF's ordfører åbenbart ikke har sat sig nok ind i sit eget forslag og kan i hvert fald ikke svare på det, der bliver spurgt om, eller ikke vil. Jeg tror nærmere, det er det, der gør sig gældende.

Når jeg spørger om, hvad man i SF forstår ved uddannet personale, så skal man ikke gå herop og sige, at der forstår man uddannet personale. Jeg har stillet et direkte spørgsmål: Er det nok for SF at ansætte pædagogmedhjælpere, der har en pædagogisk grunduddannelse? Det er jo vigtigt at vide for kommunalpolitikkerne, for det er jo et virkelig stort budget, vi her taler om med hensyn til lønninger osv. Det er vigtigt at få analyseret, hvad SF mener med det, hvis man mener noget med det. Man skriver i beslutningsforslaget, at det skal være uddannet personale, og så stiller jeg et konkret spørgsmål og giver et eksempel på en medarbejder i skolefritidsordningen, der har den grunduddannelse, som vi har vedtaget, og som SF også var imod. Kan jeg få et ja eller nej?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Hvis man stiller store krav til ens meddebattør, er det måske rimeligt selv at leve op til de samme krav. Jeg spurgte hr. Jan Kørpe Christensen, da han bad mig om papirer for at få en viden tilført, som Fremskridtspartiet åbenbart ikke har i dag, om det så ville afføde den konsekvens, at Fremskridtspartiet ville lade sig påvirke af de skrivelser. Betyder det, at man ville ændre holdning? Jeg skal vide det, for ellers er der jo ingen grund til, vi sætter os til at kopiere.

Hvis det påvises i de breve, vi har fået, at en række forhold ikke er tilfredsstillende, vil hr. Jan Kørpe Christensen så være med til et indgreb? Hvis ikke, hvorfor skulle han så have de papirer? Det forstår jeg slet ikke. Det forstår jeg ikke.

Og til diskussionen om, hvad en uddannet person er inden for dagpasningsområdet, er vores definition, at det er en person, der har en uddannelse.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Godt, vi får altså ikke svar på, om det er tilstrækkeligt at ansætte en pædagogmedhjælper i SFO. Dermed tror jeg nok, at vi kan konkludere, at det ikke er tilstrækkeligt efter SF's vurdering, og det vil sige, at man vil altså ikke have ansat pædagogmedhjælpere. Vi skal have decideret pædagoguddannet personale. Dermed ved kommunalbestyrelsen, hvad der ligger bag dette forslag. Det drejer sig om, at man skal udskifte en del personale, der allerede er ansat, og som man er godt tilfreds med i dag. Det er altså konsekvensen.

Og med hensyn til kopiering: Jeg tror nok, at det ikke er hr. Villy Søvnald, der skal stå og kopiere, hvis det endelig var. Jeg tror, det er en almindelig interesse, som alle ordførerne selvfølgelig har på det her område, at få alle de reaktioner, der er ude omkring i landet på det her område.

Hvis der virkelig er noget i det her, så kunne det jo godt være, at det kunne påvirke nogle af ordførerne. Det skal man jo aldrig afvise på forhånd. Det gør vi i hvert tilfælde ikke i Fremskridtspartiet. Det kan godt være, andre gør det, men vi vil altså gerne se, hvis der er nogle alvorlige problemer rundt omkring i landet, og nogle eksempler på det kan selvfølgelig påvirke Fremskridtspartiet.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det bliver så min sidste bemærkning, for det er vel lidt nytteløst, når man er i stand til at anvende den Erasmus Montanus-logik, som hr. Jan Kørpe Christensen betjener sig af.

Uddannede folk betyder folk, der har en uddannelse. Det har folk, der har gennemløbet en pædagoguddannelse. Det har folk, der har gennemløbet en PGU-uddannelse. Er det så forstået?

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen

gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

**5) Første behandling af lovforslag nr. L 3:
Forslag til lov om undersøgelseskommissioner.**

Af Pia Gjellerup (S), Birthe Rønn Hornbech (V), Hans Engell (KF), Holger K. Nielsen (SF), Bjørn Elmquist (RV), Kirsten Jacobsen (FP), Frank Aaen (EL), Arne Melchior (CD) og Kristian Thulesen Dahl (DF).
(Fremsat 8/10 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Dette forslag er en uændret fremsættelse af et forslag, som den samme personkreds fremsatte i november 1996. Det kunne jo så tyde på, vi ikke er kommet ret meget videre. Det vil være at sige noget forkert.

Vi er ikke kommet så meget videre med formuleringerne, men vi har haft lejlighed til at fordybe os i en lang række af de elementer, som på det tidspunkt blev fremlagt i det lovforslag, som baserede sig på Nordskov Nielsen-udvalgets betænkning. Denne række elementer har vi så ikke i udpræget grad været fuldstændig enige om. Det er vist ikke at skjule noget for nogen at sige det.

Vi vil gerne fra Socialdemokratiets side arbejde videre, og derfor synes vi også, at det har været værd at få fremsat det samme forslag, så vi kan fortsætte debatten også her i Folketinget og finde frem til enighed om de elementer, der på tilsvarende vis lå i Nordskov Nielsen-udvalget, som også kan udgøre en samlet helhed, som der gerne skulle være en bred enighed om.

Vi har særligt diskuteret elementerne de åbne døre. Vi har diskuteret domsvirkning og dommeres deltagelse. Vi har diskuteret retssikkerhed for især embedsmændene, og vi har så været inde på en række områder, som Nordskov Nielsen-udvalget kun sporadisk berørte, nemlig de offentlige selskaber og forholdene til andre dele af rigsfællesskabet.

Vi har fået meget mere klarhed over de enkelte elementer, men vi har tilsammen været noget usikre på den nye sammenhæng, som vi har måttet se i øjnene, vi skulle finde, eftersom der ikke umiddelbart er noget bredt flertal for det lovudkast, der kom fra Nordskov Nielsen-udvalget.

Jeg vil så i dag, for at bidrage til belysningen af de forskellige elementer, prøve at anskue tingene en smule forfra og tage navnlig én afgørende vinkel op, som betyder noget for, hvordan man anskuer hele lovforslaget.

Udgangspunktet for drøftelse af »sager« – som vi jo i gæseøjne kalder det her i Folketinget – var tidligere, og her taler jeg om 20-30 år tilbage i tiden, en mere politisk betonet stillingtagen, som hvilede på en åbenlyst politisk holdning til sagens indhold.

Udviklingen har i de senere år, de sidste mange år, ført til en stillingtagen, der i stadig højere grad ser ud, som om den, og jeg understreger, ser ud, som om den hviler på en juridisk argumentation, hvor man har søgt at retliggøre den politiske argumentation. Det var ikke nok at have magten. Man ville også forsøge at få det til at se ud som om, at havde man magten, havde man også retten.

Tidligere var der den klare opfattelse, at Folketinget i høj grad ville være i stand til at gøre det politiske ansvar gældende uden at skride til undersøgelser. Et politisk ansvar for politikens og sagerens førelse hviler på en politisk bedømmelse, der kan være hård og uretfærdig, men helt i overensstemmelse med meningen med parlamentarismen, ja, det klareste udtryk for kernen i parlamentarismen: Ingen regering eller minister kan sidde, hvis der er udtalt mistillid fra et flertal i Folketinget. Der stilles således ikke krav til opfyldelsen af hverken et objektivt eller subjektivt ansvarsgrundlag for placeringen af et politisk ansvar. Det politiske ansvar er ubundet af retlige hensyn.

Modsat, nøjagtigt modsat, forholder det sig med placeringen af det retlige ansvar. Så den sammenblanding, der sker i dag, er i virkeligheden ikke ganske acceptabel.

Da vi ikke tror, at Folketinget pludselig helt ændrer stil og karakter, og da vi ikke helt ændrer holdning til, hvordan vi behandler sagerne, så er det vigtigt at se på, om processen i en undersøgelse kan inspirere os. Og dér vil vi gerne bidrage ved at sige, at vi for det første synes, at det er afgørende, at Folketinget ubundet af retlige hensyn fortsat kan gøre det poli-